

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ОПШТИНЕ НОВИ ГРАД

Година XXI – Број 2. Понедељак, 25.фебруар 2013.године Страна: 1.
Н О В И Г Р А Д

АКТ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

36/

На основу члана 30. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Српске" број 101/04, 42/05 и 118/05), члана 33. Статута општине Нови Град ("Службени гласник општине Нови Град" број 11/05, 2/08, 7/11 и 9/11) и члана 115. и 121. Пословника Скупштине општине Нови Град ("Службени гласник општине Нови Град" број 18/05, 2/06 и 5/11), Скупштина општине Нови Град, на 4. редовној сједници одржаној дана 31.01.2013. године, донијела је

ЗАКЉУЧАК

1. Скупштина општине усваја План управљања чврстим отпадом општине Нови Град 2012-2017.године.
2. Закључак ступа на снагу даном доношења.

Број: 02-022-7/13
Датум: 31.01.2013.године
Нови Град

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирко Згоњанин, дипл.ецц.,с.р.

САЖЕТАК

План управљања чврстим отпадом општине Нови Град за период 2012-2017. године, представља основни стратешко-плански документ из ове области израђен у оквиру Програма управљања чврстим отпадом у БиХ, који је почетком 2010. године започела Шведске међународне агенције за сарадњу и развој (Sida) у сарадњи са консултантском компанијом за одрживо пројектовање и менаџмент „Grontmij“. Поред тога, План представља законску обавезу прописану чланом 9. Закона о управљају отпадом Републике Српске (Службени гласник Републике Српске бр. 53/02), којим се јединицама локалне самоуправе сугерише доношење локалног плана управљања отпадом.

Планом су идентификовани сљедећи проблеми:

- Постојећа организација и систематизација радних мјеста у Административној служби није одговарајућа, јер су послови око планирања управљања отпадом повјерени само једном запосленом, гдје сама материја управљања отпадом није у приоритету извршиоца тих послова, већ се обављају као супсидијарни;
- Недовољно усавршавање и едуковање постојећих људских ресурса;
- Лоша сарадња између комуналних служби, општинске инспекције и одјељења надлежног за просторно планирање;
- Неусклађеност Одлуке о комуналним дјелатностима са одредбама Закона о комуналним дјелатностима и Одлуке о комуналном реду са одредбама Закона о комуналним дјелатностима;
- Застарјела и неефикасна возила за прикупљање отпада, недостатак основне опреме за одлагање отпада (корпе, канте и контејнери);
- Непостојање система селективног прикупљања отпада;
- Проблем специјалног отпада који се тренутно не збрињава на подручју општине;
- Неадекватан систем наплаћивања комуналних услуга;
- Недовољна финансијска средства општинског буџета за реализацију активности на рјешавању свих идентификованих проблема;
- Ниска свијест грађана о потреби правилног поступања са отпадом (избјегавању, смањењу, раздвајању и одлагању);
- Неинформисаност грађана о пружању услуга;
- Мали број невладиних организација које се баве екологијом и заштитом животне средине;
- Неиновативне кампање о заштити животне средине.

Технички оперативни циљеви и индикатори за плански период 2013-2017

Ц и љ	Опис циља	Индикатор	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Системом организованог прикупљања обухваћена цијела општина	% од укупног броја становника	43%	69%	73%	75%	75%	80%

Ц и љ	Опис циља	Индикатор	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2	Уведено селективно прикупљање отпада							
	Зелени отпад за компостирање	т/год	107	391	411	419	422	450
	Сухи папир и картон за рециклирање		107	195	205	210	211	225
	Метали за рециклирање		54	55	55	56	56	57
	Стакло за рециклирање		54	55	55	56	56	57
	Пластика за рециклирање		107	78	82	84	84	90
3	Спријечен настанак дивљих депонија, саниране локације постојећих	број санираних депонија/ број нелегалних 2012	-	20/24	2/24	2/24	-	-
4	Успостављен систем прикупљања специјалног отпада из привреде	т/год	-	Идентификовани произвођач и СО Одређена локација за грађ.отпад	Склопљени уговори са овлашћеним оператером за СО. Одређена цијена услуга збрињавања грађевинског отпада.	Локација за грађ.отпад стављена у функцију. Грађани имају бесплатни инфо телефон и дојаву.		
5	Успостављен систем прикуп. специјалног отпада из домаћинства	т/год	-		Набављене и постављене посуде за СО	Склопљени уговори са овлашћеним оператером за СО.		

Институционални, правни и циљеви на подизању јавне свијести за плански период 2013-2017

Циљ	Опис циља	Индикатор
3	Правни оквир општине усклађен са начелима управљања отпадом	Измијењена и допуњена одлука о комуналном реду
4	Побољшање капацитета општинских служби за послове УО	Систематизацијом радних мјеста уређени и дозначени послови управљања отпадом, именована радна група за праћење имплементације овога плана. Успостављен систем евидентирања и праћења индикатора.
5	Успостављен континуиран програм подизања јавне свијести и едукације о УО	Годишње се имплементирају најмање 2 програма у сарадњи са НВО, минималан број програма у току планског периода 10
6	Развијени механизми комуникације са корисницима услуга	Развијен профил предузећа на друштвеној мрежи, отворена подстраница на страници општине за достављање мишљења грађана. Образац за достављање мишљења доступан у МЗ. Мјесечно је једна радио емисија посвећена проблематици управљања отпадом. Уз рачун се достављају обавијести и свим промјенама

САДРЖАЈ

<u>1</u>	<u>УВОД</u>	<u>6</u>
<u>2</u>	<u>ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ И ПРОИЗВОЂАЧИМА ОТПАДА</u>	<u>6</u>
2.1	Положај	6
2.2	Однос руралног и урбаног дијела Општине	7
2.3.	Број становника и домаћинстава по мјесним заједницама	8
2.4.	Произвођачи отпада из привреде	9
2.5.	Произвођачи отпада - јавне установе	10
<u>3.</u>	<u>ПРАВНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ</u>	<u>11</u>
3.1.	Плански документи управљања отпадом	11
3.2.	Законска регулатива	12
3.3.	Анализа и закључци	18
<u>4.</u>	<u>АДМИНИСТРАТИВНИ ОКВИР УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ</u>	<u>18</u>
4.1.	Институционална организација	18
4.2.	Уговори и сарадња у области управљања отпадом	19
4.3.	Анализа и закључци	20
<u>5.</u>	<u>ПОСТОЈЕЋИ КАПАЦИТЕТИ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ И ОДВОЗ ОТПАДА</u>	<u>20</u>
5.1.	Опремљеност за пружање услуге прикупљања и одвоза отпада	20
5.2.	Динамика и начин одвоза и прикупљања отпада	21
5.3.	Сакупљање опасног отпада из домаћинстава	21
5.4.	Сакупљање специјалног отпада	21
5.5.	Произвођачи отпада који сами збрињавају отпад	23
5.6.	Други оператери	23
5.7.	Анализа и закључци	24
<u>6.</u>	<u>ПОСТОЈЕЋА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ</u>	<u>24</u>
6.1.	Платформе за прикупљање отпада	24
6.2.	Центри за рециклажу	25
6.3.	Центри за кабасти отпад	25
6.4.	Објекти за одлагање	26
6.5.	Други објекти	26
6.6.	Анализа и закључци	26
<u>7.</u>	<u>НЕЛЕГАЛНА ОДЛАГАЛИШТА</u>	<u>26</u>

8. ТРЕНУТНЕ И БУДУЋЕ КОЛИЧИНЕ	27
8.1. УКУПНО ПРОИЗВЕДЕНИ ОТПАД	27
8.2. ПРИКУПЉЕНИ МИЈЕШАНИ ОТПАД	29
8.3. ОТПАД ЗА РЕЦИКЛАЖУ	30
8.4. ПРИКУПЉЕНИ СПЕЦИЈАЛНИ ОТПАД	32
8.5. АНАЛИЗА И ЗАКЉУЧЦИ	32
9. ФИНАНСИРАЊЕ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	33
9.1. ТАРИФА ЗА ДОМАЋИНСТВА	33
9.2. ТАРИФА ЗА ПРИВРЕДНИ СЕКТОР	33
9.3. СТЕПЕН НАПЛАТЕ	34
9.4. БИЛАНС СТАЊА 2009 – 2011.	34
9.5. ПРОЦЕНА БУЏЕТА 2011 – 2017.	35
9.6. АНАЛИЗА И ЗАКЉУЧЦИ	35
10. ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ	36
10.1. ИНФОРМИСАЊЕ ГРАЂАНА О ПРУЖЕНИМ УСЛУГАМА	36
10.2. ПРОГРАМИ ПОДИЗАЊА СВИЈЕСТИ	36
10.3. АНАЛИЗА И ЗАКЉУЧЦИ	36
11. СПЕЦИФИКАЦИЈА ПРОБЛЕМА	37
11.1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРОБЛЕМИ	37
11.2. ПРАВНИ ПРОБЛЕМИ	37
11.3. ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОБЛЕМИ	37
11.4. ФИНАНСИЈСКИ ПРОБЛЕМИ	37
11.5. ЈАВНА СВИЈЕСТ	37
12. ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ЗА ПЛАНСКИ ПЕРИОД	38
13. ПРОГРАМ МЈЕРА (АКЦИОНИ ПЛАН)	39
13.1. ПРОГРАМ МЈЕРА ЗА УНАПРЈЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗА ПРИКУПЉАЊЕ И ОДВОЗ ОТПАДА	39
13.2. ПРОГРАМ МЈЕРА ЗА УНАПРЈЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗА ИСКОРИШТАВАЊЕ ОТПАДА	40
13.3. ПРОГРАМ МЈЕРА ЗА УНАПРЈЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗА КОНАЧНО ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА	41
13.4. ПРОГРАМ МЈЕРА ЗА ПОДИЗАЊЕ ЈАВНЕ СВИЈЕСТИ У УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ	41
14. АНАЛИЗА РИЗИКА	42
15. МОНИТОРИНГ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ	43

1. Увод

План управљања чврстим отпадом општине Нови Град за период 2012-2017. године, представља основни стратешко-плански документ из ове области израђен у оквиру Програма управљања чврстим отпадом у БиХ, који је почетком 2010. године започела Шведске међународне агенције за сарадњу и развој (Сида) у сарадњи са консултантском компанијом за одрживо пројектовање и менаџмент „Гронтмиј“. Поред тога, План представља законску обавезу прописану чланом 9. Закона о управљају отпадом Републике Српске (Службени гласник Републике Српске бр. 53/02), којим се јединицама локалне самоуправе сугерише доношење локалног плана управљања отпадом.

Поред чланова Радне групе, односно представника Административне службе општине Нови Град и представника КП „Комус“ а.д., кроз јавну расправу одржану 15.01.2013. године, у изради Плана обезбјеђено је учествовање свих заинтересованих локалних актера спремних да својим доприносом утичу на дефинисање и рјешавање проблема из области управљања отпадом у општини.

План управљања чврстим отпадом општине Нови Град за период 2012-2017. године, усвојен је на 4. редовној сједници Скупштине општине, одржаној 31.01.2013. године.

2. Основни подаци о Општини и произвођачима отпада

2.1. Положај

Општина Нови Град се налази у сјеверозападном дијелу Босне и Херцеговине, односно Републике Српске, на самој граници са Републиком Хрватском (транспортни прелаз Нови Град – Двор). Њен цјелокупни простор од 469,4 км² површине везан је за средњи и доњи ток ријеке Уне и доњи ток ријеке Сане, гдје сјеверни дио општине захвата обронке планине Козара а јужни се простире под падинама планине Грмеч. По величини територије заузима 24. мјесто у Републици Српској и 3. мјесто у регији. Административно граничи са 6 општина – Крупа на Уни, Оштра Лука, Приједор, Козарска Дубица, Костајница, Босанска Крупа (Федерација БиХ). Њен изузетно повољан географски положај у регији и повезаност са поменутиим општинама је чине једном од најзначајнијих регионалних раскрсница друмског и железничког саобраћаја. Повезаност Новог Града најкраћом друмском комуникацијом са сусједним општинама износи:

- Крупа на Уни – око 24км
- Оштра Лука – око 50км
- Приједор – око 31км
- Козарска Дубица – око 50км
- Костајница - око 26км
- Босанска Крупа (Федерација БиХ) – око 33км.

Локална путна инфраструктура која се налази у надлежности и евиденцији Општине броји 42 локална пута (258,92км), 65 улица у насељу (44.883,7м) и 50 значајних

некатегорисаних путева (156,20км). Од укупне дужине од 452км свих локалних путева¹, 139,60км или 30.90% је асфалтирано, док остатак чине макадам (64,25%) и земљани (4.90%) путеви. Узимајући у обзир број мјесних заједница и насеља, те њихов положај и удаљеност од административног центра, путна инфраструктура омогућава приступ већини насеља. С друге стране, без обзира на квалитет путне инфраструктуре, изузетна разуђеност насеља доводи у питање економску исплативост адекватног збрињавања било које врсте отпада из најудаљенијих насеља у општини.

2.2. Однос руралног и урбаног дијела Општине

Укупна површина општина Нови Град износи 469,4 км², од чега 25,5м² површине чини урбани дио, а остатак од 443,9м² површине су рурална насеља. У свом саставу има 14 мјесних заједница и 59 насељених мјеста. Од укупног броја мјесних заједница, општина има једну мјесну заједницу која је урбана (мјесна заједница Нови Град која у свом саставу броји 11 насељених мјеста), четири мјесне заједнице мјешовитог типа (Блатна - 3 насељена мјеста; Сводна - 7 насељених мјеста; Добрљин - 4 насељена мјеста; Рудице - 6 насељених мјеста) и девет руралних мјесних заједница са 28 насељених мјеста.

Табела 1 Однос руралног и урбаног дијела општине

Ред. бр.	Назив МЗ-е	Насељена мјеста	Је ли насеље има урбан облик или је расуто на великој површини	Постоји ли приступни пут довољно добар за зимски период	Удаљеност од центра Општине КМ
1	Нови Град	Нови Град, Центар, Стари Град, Цапраг, Урије, Млакве, Видорија, Јабланица, Реповац, Прекосање, Буљук	Урбан облик	Да	
2	Блатна	Блатна, Матавази, Рашће	Расуто на великој површини	Да	17-30км
3	Сводна	Сводна, Ахметовци, Грабашница, Трговиште, Петковац, Витасовци, Прусци	Расуто на великој површини	Да/дјеломично	13-25км
4	Добрљин	Добрљин, Куљани, Доње Водичево, Горње Водичево	Расуто на великој површини	Да	14-20км
5	Пољавнице	Пољавнице, Мазихи, Бојишта	Расуто на великој површини	Да	4-10км
6	Равнице	Равнице, Церовица	Расуто на великој површини	Да/дјеломично	6-9км
7	Радомировац	Радомировац, Соколиште	Расуто на великој површини	Да/дјеломично	15-20км
8	Жуљевица	Велика Жуљевица, Мала Жуљевица	Расуто на великој површини	Не	15-20км
9	Благај	Благај Ријека, Благај Јапра, Масловаре, Јошава	Расуто на великој површини	Да	7-12км
10	Доњи Агићи	Доњи Агићи, Горњи Агићи, Ћеле, Хозићи, Сухача, Црна Ријека	Расуто на великој површини	Да	21-32км
11	Мала Новска Рујишка	Мала Новска Рујишка, Јоховица, Кршље, Ведовица	Расуто на великој површини	Да	19-25км
12	Рудице	Рудице, Чађавица Горња, Чађавица Доња, Чађавица Средња, Доњи Ракани, Горњи Ракани	Расуто на великој површини	Да	7-11км
13	Велика Рујишка	Велика Рујишка, Мала Крупска Рујишка	Расуто на великој површини	Да	15-18км
14	Деветаци	Деветаци, Љешљани, Раковац	Расуто на великој површини	Да/дјеломично	18-24км

¹ Под локалним путевима, према Одлуци о локалним и некатегорисаним путевима и улицама на подручју Општине Нови Град, се подразумевају три разреда путева: И – Локални путеви и улице у насељима и граду(мјешовити са јавним линијским саобраћајем), ИИ – Локални путеви и улице у насељима и граду(мјешовити без јавног линијског саобраћаја), ИИИ – Значајнији некатегорисани путеви(мјешовитимањег интензитета – густоће)

Слика 1 Мапа Општине са границом урбаног подручја

Као што се може видјети на карти и у табели број 1, иако се општина састоји од просјечног броја мјесних заједница у односу на остале општине у окружењу, те њихова путна инфраструктура у већини случајева одговара потребама локалног становништва, велики проблем представљају насеља унутар тих мјесних заједница која се налазе на неприступачним и удаљеним дијеловима општине, као што су: МЗ Сводна – Ахметовци, Грабашница, Трговиште; МЗ Добрљин – Куљани; МЗ Равница – Церовица; МЗ Радомировац – Радомировац, Соколиште; МЗ Жуљевица – Велика Жуљевица, Мала Жуљевица; МЗ Мала Новска Рујишка – Ведовица, Кршље; МЗ Деветаци – Деветаци, Љешљани, Раковац. Ово надаље отежава провођење активности које се односе на било који вид прикупљања и одвоза отпада у овим насељима.

2.3. Број становника и домаћинстава по мјесним заједницама

На самом почетку неопходно је указати на проблем непостојања званичног пописа становништва, што у великој мјери отежава процјену стварног броја становника на подручју општине Нови Град. Једини званични подаци са којима Административна служба располаже је попис становништва из 1991. године, док сви каснији подаци представљају пројекцију на основу тог пописа.

Табела 2 Број становника и домаћинстава по мјесним заједницама

Ред. бр.	Назив МЗ-е	Број становника према попису из 1991.	Број становника према попису из 2003. ²	Процјена тренутног броја становника	Процјењен број тренутног броја домаћинстава	Да ли МЗ користи услуге?
1	Нови Град	13.588	9.057	11.322	3.640	Да
2	Блатна	1.304	1.083	1.193	384	Дјеломично
3	Сводна	2.966	2.672	2.819	906	Дјеломично
4	Добрљин	2.420	2.255	2.337	751	Дјеломично
5	Пољавнице	1.269	1.514	1.514	487	Дјеломично
6	Равнице	900	833	866	278	Дјеломично
7	Радомировац	1.168	1.064	1.116	359	Не
8	Жуљевица	507	375	441	142	Не
9	Благај	2.880	1.180	2.030	653	Дјеломично
10	Доњи Агићи	4.151	1.770	2.960	952	Дјеломично
11	М.Н.Рујишка	1.449	1.339	1.394	448	Не
12	Рудице	1.988	1.982	1.985	638	Дјеломично
13	Велика Рујишка	604	602	603	194	Не
14	Деветаци	204	168	186	60	Не

Према пројекцији Административне службе, на подручју општине живи око 30.766 становника, што је 86,91% од укупног броја становника према посљедњем званичном попису из 1991. године, гдје је на подручју општине живјело 35.398 становника (не рачунајући општину Костајница која је у том периоду имала 6.218 становника³, а која је до 1992. године била у саставу општине Нови Град). Према пописима становништва из 1971., 1981., и 1991. године, може се видјети како је број становника у руралним насељима одувјек био већи од броја становника у урбаним насељима, те је 1991. године износио око 67% становника, док према процијењеном броју становника у 2012. години износи 63,20%.

2.4. Произвођачи отпада из привреде

На подручју општине Нови Град постоји укупно 485 субјеката који би се могли третирати као произвођачи отпада из привреде, а који користе услуге КП „Комуса“ а.д. Овом табелом нису обухваћени дјелатности смјештене у руралном дијелу општине (трговина, занатство, угоститељство) које се могу довести у везу са производњом отпада, али чији рад није пријављен у складу са законом. Отпад који се прикупља од привредних субјеката као што су аутомеханичарске радње и меснице, се третира као комунални отпад, те се самим тим одвози на депонију Шућа. Иако тренутно стање не представља већи проблем у управљању отпадом с обзиром на релативно мали број поменутих радњи, у наредном периоду свакако је неопходно рјешавање овог проблема.

² Glasnik geografskog društva u Republici Srpskoj, 2005. god, Dr Drago Todić

³ Preuzeto sa www.opstinakostajnica.rs.ba, 11.10.2010.god.

Табела 3 Произвођачи отпада из привреде

Бр.	Произвођач	Врста отпада	Оператор који преузима и збрињава отпад
1.	Самосталне трговачке Радње (укупно 320)	Амбалажни отпад	КП“Комус“а.д.Нови Град
2.	Самосталне занатске Радње (укупно 45) -меснице -аутомеханичарске радње -бензинске пумпе	Мјешовити отпад (метал,дрво,папир,биоразградиви отпад,старе гуме,филтери за уље,антифризи, отпадна уља,отпад од течних горива)	КП“Комус“а.д.Нови Град
3.	Угоститељске услуге (укупно 120)	Амбалажни отпад, Стакло,алуминијум, Папир,биоразградиви отпад из кухиња	КП“Комус“а.д.Нови Град

2.5. Произвођачи отпада - јавне установе

Отпад јавних институција се претежно састоји од амбалажног и канцеларијског отпада који се прикупља и одлаже на депонија Шућа као мјешовити комунални отпад, док се медицински и фармацеутски отпад (гипс, завоји, одјећа и сл.) тек дјелимично одлажу на поменути депонију. Већи дио медицинског отпада, ткзв. опасни отпад збрињава „Кемис“ из Добоја на основу уговора са ЈЗУ „Дом здравља“ Нови Град, као специјализовани оператер за рад са овом врстом отада.

Табела 4 Произвођачи отпада јавне установе

Произвођач отпада	Врста отпада		Оператор који преузима и збрињава отпад
	Опасан отпад	Други отпад	
1.ЈЗУ“ Дом здравља“	Медицински отпад (ињекције,лијекови, амалгамски отпад)	Медицински отпад (гипс,завоји,вата,одјећа, постељина,платно,пелене)	-КП“Комус“а.д. -„Кемис“ Добој
2.Апотеке	Стари лијекови,	Амбалажни отпад	-КП“Комус“а.д. -Дом здравља
3.Културно образовни центар		(папир,канцеларијски отпад)	-КП“Комус“а.д.
4.Основне и средње школе		(папир,пластика,картон, кухињски отпад)	-КП“Комус“а.д.
5.Дјечији вртић		(папир,пластика,кухињски отпад)	-КП“Комус“а.д.
6.Општина-Нови Град		Папир,канцеларијски отпад	-КП“Комус“
7.КП “Водовод и канализација“		Канцеларијски отпад	-КП“Комус“
8.КП “Комус“а.д.Нови Град		Остаци од чишћења улица,отпад са пијаца, Мијешани комунални отпад,крупни отпад	-КП“Комус“
9.Остали		Мијешани комунални отпад	-КП“Комус“

3. Правни оквир за управљање отпадом

Надлежност за заштиту животне средине у БиХ, а самим тим и управљање отпадом, је према Дејтонском споразуму на ентитетском нивоу дата Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС.

Делегација ЕУ у БиХ је 1998. године кроз PHARE програм финансирала израду “Стратегије управљања отпадом у БиХ”. Стратегијом је по први пут интегрално сагледан проблем управљања отпадом у цијелој БиХ те предложен регионални приступ рјешавања одлагања отпада.

У РС, Стратегија је усвојена од стране Народне скупштине РС 2003. године и постала обавезујући документ, као и подлога за све активности везане за управљање отпадом. Закон о управљању отпадом такође налаже израду ентитетских стратегија управљања отпадом. У РС-у још увијек није израђена републичка стратегија управљања отпадом. У складу са чланом 9. Закона о управљању отпадом јединице локалне самоуправе су дужне донијети локалне планове управљања отпадом.

3.1. Плански документи управљања отпадом

Стратегија развоја општине Нови Град за период 2011 – 2015. година, усвојена на 24. сједници Скупштине општине одржаној 04.04.2011. године, представља кључни стратешко-плански документ општине који обухвата друштвену, економску сферу као и аспекте заштите и унапређења животне средине и простора. С обзиром да значај сектора заштите животне средине постаје све већи и видљивији, Стратегија развоја посебним секторским планом је обухватила и ово подручје, док се један од стратешких циљева искључиво односи на стварање „функционалног животног простора који се базира на европским нормама за заштиту животне средине“. Поред тога, секторским планом заштите животне средине дефинисано је 5 оперативних циљева, те 4 програма и 47 пројеката чија реализација у наредном периоду треба допринијети унапређењу одрживог управљања природним ресурсима и околином, која ће уравнотежено задовољити потребе садашње и будућих генерација у локалној заједници. Такођер, стратегијом су дефинисана два значајна пројекта за управљање отпадом, а то су:

- Програм 3.4.: П 3.4.4. Пилот пројекат успостављен систем селективног прикупљања отпада на градском подручју у 2011. и 2012. години
- Програм 3.4.: П 3.4.5. Рјешавање проблем комуналног отпада у руралним срединама у 2014. години

Стратешки план за воде и заштиту околине за период 2008-2012. година, је израђена у оквиру пројекта добре управе у области вода и заштите околине „GOV WADE“, уз подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу, односно Удружења за заштиту и унапређење човјекове околине „Уна-Сана“ из Бихаћа. Стратегијом је дефинисана и посебна област која се односи на управљање чврстим отпадом, а за коју је дефинисан и посебан стратешки циљ: „Унапређење система управљања чврстим отпадом у сврху смањења загађења човјекове околине“. За реализацију овог циља дефинисана су и два оперативна циља од којих сваки има и одређене програме као и пројекте за његову реализацију.

Оперативни циљ 1: Смањење укупне количине отпада

Програм 1.1.: Едукација становништва и мјере за смањење

Пројекти:

1. Едукација грађана
2. Набавка и постављање контејнера на предвињеним локацијама
3. Откуп секундарних сировина
4. Постављање великих контејнера у већим насељеним мјестима

Програм 1.2.: Јачање капацитета јавног предузећа

Пројекти:

1. Пројекат набавке возила и опреме за одржавање јавних површина

Оперативни циљ 2: Модел самоодрживог управљања отпадом

Програм 2.1.: Управљање отпадом

Пројекти:

1. Изградња рециклажно – претоварне станице
2. Санација градске депоније у насељу Шућа
3. Модернизација возног парка за одвоз чврстог отпада
4. Санација дивљих депонија на територији Општине

Програм 2.2.: Рјешавање проблема специјалног отпада

Пројекти:

1. Изградња депоније специјалног отпада

Програм 2.3.: Израда ГИС –а и базе података

Пројекти: Израда ГИС – а и базе података

Просторно-планска документација општине Нови Град обухвата 15 регулационих планова:

- 8 важећих: Центар, Центар А и Б, Центар ИИ, стамбено-пословна зона Пољавнице, посебно подручје бање Љешљани, Видорија, Индустријска зона Пољавнице;
- 5 је потребно ревидирати: Реповац, Јабланица, Урије, Лонца, Млакве;
- 1 се налази у току ревизије: Бања Љешљани.

Поред регулационих планова, општина има Урбанистички план Бос. Нови из 1983. године којим се тренутно служи, док не постоји Просторни план али чија се израда планирана Стратегијом развоја општине Нови Град за период 2011-2015. година.

3.2. Законска регулатива

Табела 5 Прописи од значаја за управљање отпадом РС

Закон/Правилник	Број Сл. гласника РС	Надлежности/Обавезе
Закон о управљању отпадом	„Сл.гласник РС“ број:	Чл. 8. Сарадња са републичким министарством око израде Стратегије

Закон/Правилник	Број Сл. гласника РС	Надлежности/Обавезе
	53/02	управљања чврстим отпадом. Чл. 9-10. Израда регионалних и локалних (општинских) планова управљања отпадом. Чл. 11-16. Обавеза добијања дозволе за обављања активности третмана отпада и његовог одлагања (комунална предузећа) Чл. 22. Даје могућност да произвођач и продавач пренесу обавезе управљања отпадом на оператера система за прикупљање отпада путем уговора или споразума. Чл.30. Дефинише успостављање система прикупљања отпада од стране оператера за управљање отпадом. Чл. 32-36. Дефинише управљање комуналним отпадом, доношење одговарајућих прописа и њиховог садржаја.
Закон о комуналним дјелатностима	(„Сл.гласник РС“ број:124/11)	Чл. 2-12. Прописује комуналне дјелатности од посебног јавног интереса, дефинише збрињавање отпада, прописује обавезу заједница етажних власника да даваоцу комуналне услуге достави, на захтјев, списак етажних власника и податке о етажној својини, обавезу јединица локалне самоуправе, даваоца комуналних услуга и корисника да примјењују дугорочне мјере које се односе на смањење коришћења енергије и прелажење на коришћење енергије из обновљивих извора, обавезу јединица локалне самоуправе да одлукама пропишу услове и начин обављања комуналних дјелатности, могућност субвенционисања цијене комуналних услуга, могућност да јединице локалне самоуправе за обављање комуналних дјелатности оснују јавно комунално предузеће, што се регулише актом о оснивању, а уколико се обављање комуналне дјелатности повјерава даваоцу комуналне услуге, да се избор врши након спроведеног поступка јавне набавке.
Закон о заштити животне средине	(„Сл.гласник РС“ број:	Чл. 26-27. Обавезе јединица локалне самоуправе да учествују у ширењу и

Закон/Правилник	Број Сл. гласника РС	Надлежности/Обавезе
	53/02 и 109/05)	унапређењу сазнања о животној средини
Правилник о врстама отпада и дјелатностима управљања отпадом за које је потребна дозвола	„Сл.гласник РС“ број: 53/02 и 3/07	Прописује обавезу комуналних предузећа да добију дозволу за управљање отпадом
Правилник о условима за пренос обавеза управљања отпадом са произвођача и продавца на одговорно лице система за прикупљање отпада	„Сл.гласник РС“ број: 118/05	Правилником се утврђују услови под којима произвођач отпада могу пренијети своје обавезе управљања отпадом на оператера система за прикупљање отпада путем уговора и споразума
Правилник о садржају плана прилагођавања управљања отпадом за постојећа постројења за третман или одлагање отпада и активностима које предузима надлежни орган	„Сл.гласник РС“ број: 39/05	Овим правилником се уређује садржај Плана прилагођавања за општинске депоније
Правилник о управљању медицинским отпадом	„Сл.гласник РС“ број: 90/06	Управљање медицинским отпадом врши се на основу Плана управљања медицинским отпадом. Здравствена установа дужна је донијети План управљања медицинским отпадом најкасније до 2007. године. Руководилац установе дужан је именовати одговорно лице за управљање медицинским отпадом Одговорно лице израђује упутство за поступање са мед. отпадом, проводу контролу и води евиденцију Ако установа запошљава више од 50 радника Руководилац је дужан да именује

Закон/Правилник	Број Сл. гласника РС	Надлежности/Обавезе
		Одбор за УО Веома инфективни отпад захтјева топлотну или хемијску стерилизацију у подручју гдје се отпад производи прије него што се исти помијеша са осталим инфективним отпадом Категорије медицинског отпада потребно је држати у кутијама или амбалажи на којој су јасно наведене карактеристике и обиљежја категорија и које пружају одговарајућу заштиту за особе из медицинских установа које ступају у контакт приликом руковања наведеном амбалажом.

Табела 6 Општински прописи од значаја за управљање отпадом

Назив одлуке	Број Службеног гласника Општине	Прописане обавезе
Одлука о комуналним дјелатностима	"Службени гласник општине Нови Град" број 6/09	Чл. 2. тачка 3. Одлуке дефинише "одржавање чистоће, прикупљање и одлагање комуналног отпада" као комуналну дјелатност која се обавља на подручју општине Нови Град се, у смислу одредби члана 2. Закона о комуналним дјелатностима. Члан 4. Одлуке каже: "Скупштина општине Нови Град повјерава обављање одређених комуналних дјелатности: -јавном предузећу, и то одлуком о оснивању јавног предузећа, или -другим предузећима, и то уговором којим се регулишу међусобна права и обавезе у обављању тих дјелатности, а на основу јавног конкурса о избору најповољнијег понуђача у складу са Законом о јавним набавкама БиХ.
Одлука о комуналном реду	"Службени гласник општине Нови Град" број 6/09	Члан 1. Одлуке о комуналном реду : ”Овом Одлуком прописују се: услови и начин одржавања чистоће на јавним површинама, кориштење јавних површина за обављање допуштених дјелатности на отвореном простору, услови и начин

Назив одлуке	Број Службеног гласника Општине	Прописане обавезе
		уклањања снијега и леда са јавних површина, услови и начин обезбјеђења хигијенске диспозиције отпадних материјала и јавна расвјета у насељу којом се освјетљавају саобраћајне и друге јавне површине. Члан 4. Одлуке: Чишћење и одржавање чистоће на јавним површинама врши комунално предузеће које обавља послове од општег интереса а у складу са законским прописима.
Одлука о одржавању и заштити зелених и рекреационих површина	"Службени гласник општине Нови Град" број 3/01	Чланом 25. тачка 8) као недозвољене радње су прописане бацање папира и отпадака на зелене површине и њихово паљење
Одлука о оснивању Административне службе општине Нови Град	"Службени гласник општине Нови Град" број 12/10, 17/10,	Члан 16. Одлуке прописује да Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове обавља стручне и управне послове који се односе на припрему података за израду студија, техничке документације, тендер документације и инвестиционих планова из области комуналне инфраструктуре; израду програма, извјештаја и информација о заједничкој и индивидуалној комуналној потрошњи; израду преднацрта одлука које регулишу индивидуалну и заједничку комуналну потрошњу
Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста Административне службе општине Нови Град	"Службени гласник општине Нови Град" број 12/10, 14/10, 15/10, 18/10, 5/11, 12/11, 14/11, 15/11 и 16/11, 17/11	Члан 25. тачка 8) Правилника - "Виши стручни сарадник за еколошке и комуналне послове": учествује у изради програма, планова, извјештаја и информација из области комуналне инфраструктуре; учествује у изради програма, извјештаја и информација о заједничкој и индивидуалној комуналној потрошњи; ради на припреми и изради одлука и планова који регулишу индивидуалну и заједничку комуналну потрошњу; организује и врши надзор на уређењу и одржавању јавних зелених и рекреационих површина, гробаља, плажа, простора за камповање и заштитног појаса ријека; учествује у пословима одржавања и

Назив одлуке	Број Службеног гласника Општине	Прописане обавезе
		надзора јавне расвјете; учествује у пословима и надзору димњачарске дјелатности; учествује у пословима и надзору рада сточне и зелене пијаце; поступа по захтјевима комуналне полиције; учествује у раду комисија које се баве комуналном проблематиком; прати, анализира те предлаже мјере унапређења и приоритете рјешавања проблематике у области заштите животне средине ; води прописану евиденцију односно базу података и брине се о ажурирању базе података (о заштићеним подручјима, загађивачима, дивљим депонијама, крутом отпаду, изданим еколошким дозволама и сл.); предлаже обезбјеђење одговарајућих финансијских средстава за реализацију програма заштите животне средине у буџету Општине; учествује у изради ЛЕАП-а (локалног еколошког акционог плана) Општине; поступа по захтјевима грађана и комуналне полиције који се односе на заштиту животне средине; сарађује са невладиним организацијама и удружењима грађана, те прати њихов рад на подручју заштите животне средине ; припрема и комплетира документацију те брине о њеном архивирању и чувању; прати стандарде, унапређења и промјене везане за област заштите животне средине (комуналне инфраструктуре); прати и проводи законске и подзаконске акте; координира рад са инспекцијским службама и комуналном полицијом; води бригу о успостављању добрих односа са јавношћу и правилног, потпуног и благовременог информисања јавности путем медија, саопштења, информативних емисија и часописа; проводи поступак око издавања еколошких дозвола; врши послове око заштите животне средине, чишћења јавних површина, збрињавања комуналног отпада, одржавања дрвореда и стабала и слично; прати рад ЈКП „Комус“ АД Нови Град Члан 14 тачка 5) Правилника – "Самостални

Назив одлуке	Број Службеног гласника Општине	Прописане обавезе
		стручни сарадник за стратешко планирање, интерграције и сарадњу": ради на изради општинских стратегија, планова и програма, у сарадњи са другим одјељењима и тијелима

3.3. Анализа и закључци

На основу прегледа законске регулативе из области управљања отпадом, можемо закључити како база за регулисање ове области свакако постоји, али да је у наредном периоду неопходно усклађивање општинских прописа са ентитетским као и јачање капацитета за њихову примјену. С тим у вези неопходно је извршити ревизију општинских прописа, и то:

- Усклађивање Одлуке о комуналним дјелатностима са одредбама Закона о комуналним дјелатностима, прије свега прописивања субвенција и подстицаја раздвајања и рециклаже отпада, обавезе корисника да закључују уговор о коришћењу комуналних услуга и проширење казнене политике.
- Усклађивање Одлуке о комуналном реду са одредбама Закона о комуналним дјелатностима.

Нити једном одлуком се не прописују услови одлагања специјалног отпада, па се у пракси такав отпад одлаже у различите посуде које често не осигуравају потребне хигијенске и сигурносне захтјеве. Одлуку о комуналном реду у том смислу треба допунити.

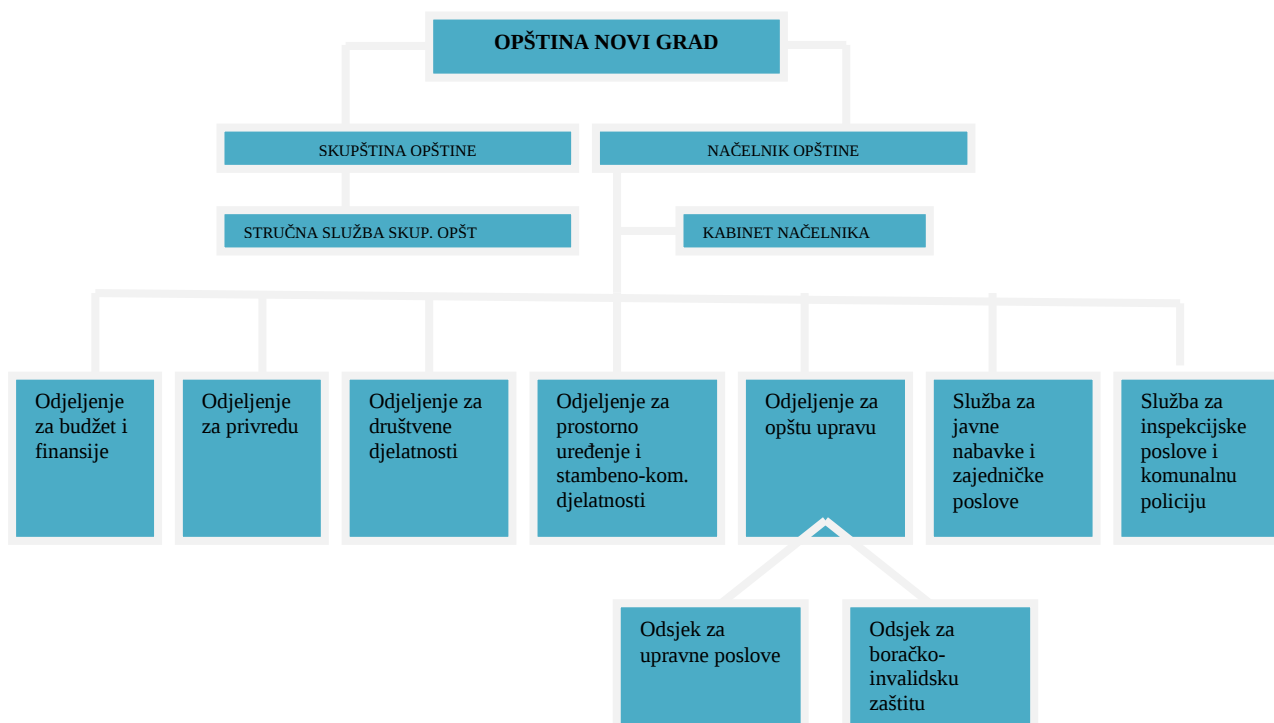
4. Административни оквир управљања отпадом

4.1. Институционална организација

У Административној служби општине Нови Град, организационо, комунални послови су у надлежности Одјељења за просторно уређење и стамбено – комуналне послове. У овом одјељењу је такођер систематизовано и једно радно мјесто - **Виши стручни сарадник за инфраструктуру, комуналне и еколошке послове** који је дијелом одговоран за прикупљање података који су од важности за планирање. Поред тога, у Одјељењу за буџет и финансије **Самостални стручни сарадник за стратешко планирање, интеграције и сарадњу** се такођер бави пословима који се тичу планирања и прикупљања података који су од важности за Општину, те израдом општинских стратегија и планова. За област информисања је задужен Кабинет Начелника општине у чијем саставу се налази **Самосталног стручног сарадника за односе с јавношћу**, а чији дјелокругу рада обухвата информисање јавности, а самим тим и информисање из области комуналних питања.

Надзор над провођењем прописа из области отпада дата је надлежним инспекцијским службама, али и комуналној полицији, која између осталог има надлежност у надзору над одржавањем чистоће на јавним површинама, одвозом кућних отпадака и другог комунално отпада, како и грађевинског и шуто отпада⁴, одржавањем јавних депонија, контролом одвожења, уништавања и прераде отпадака⁵.

Слика 2 Схематски приказ организације Општине нови Град

4.2. Уговори и сарадња у области управљања отпадом

На бази Закона о јавним набавкама, општина Нови Град сваке године склапа једногодишњи уговор са Комуналним предузећем „Комус“ а.д. Нови Град из области одржавања јавне хигијене. С обзиром да се ради о једногодишњем уговору, процедура расписивања тендера као и потписивања уговора о обављању ових дјелатности се врши сваке године посебно.

Поред овог вида сарадње, општина Нови Град има изузетно добру комуникацију са невладиним сектором који се у последње вријеме све више посвећује темама из области екологије и очувања животне средине. Тако се у ове сврхе сваке године издвајају средства (око 20.000,00 КМ) за финансирање пројеката невладиних организација као и креативне пројекте младих људи и омладинских програма. Неопходно је поменути и пројекат ГОВ-ВАДЕ који се у Општини проводио 4 године заредом, а кроз који су финансиране невладине организације, односно пројекти који се искључиво тичу екологије и заштите животне средине.

⁴ Закону о комуналној полицији, члан 9. тачка 11.

⁵ Закону о комуналној полицији, тачка 13.

4.3. Анализа и закључци

Постојећа организација и систематизација радних мјеста у Административној служби није одговарајућа јер су послови око планирања управљања отпадом повјерени само једном запосленог, гдје сама материја управљања отпадом није у приоритету извршиоца тих послова, већ се обављају као супсидијарни. Из тог разлога неопходна је систематизација једног радног мјеста у Одјељењу за просторно уређење и стамбено – комуналне послове којем би искључиви или барем највећи дио послова били посвећени управљању отпадом и са тиме повезаним задацима. Поред тога, како би се унапредили људски капацитети али и сама институционална организација, у наредном периоду неопходно је увођење едукација и обука за запослене из ове области, као и побољшања сарадње у смислу израде заједничких планова и програма рада комуналних служби, општинске инспекције, комуналне полиције и одјељења надлежног за просторно планирање.

У наредном периоду је такођер неопходан наставак унапређења капацитета невладиног сектора који се бави екологијом и заштитом животне средине, као и њихово омасовљавање у циљу едуковања грађана и повећања свијести за теме из ове област. С тим у вези, а с обзиром на завршетак пројекта ГОВ-WADE и престанак намјенског финансирања пројеката из области екологије и заштите животне средине, неопходно је усмјерити одређен дио финансијских средстава за пројекте који ће се искључиво бавити овим областима.

5. Постојећи капацитети за прикупљање и одвоз отпада

5.1. Опремљеност за пружање услуге прикупљања и одвоза отпада

КП "Комус" Нови Град располаже са сљедећим јединицама за одвоз отпада:

Врста возила	Капацитет	Старост
1.ФАП 14-14	9м3	21 година
2.ФАП 19-21	5м3	20 година
3.ТАМ-190	9м3	23 године
4.ТАМ-130	6м3	23 године
5.Контејнери	1,1м3	79 ком.
6.Контејнери	5,0м3	10 ком.
7. Канте	120л	200 ком.

Из приложене табеле можемо видјети како је старост свих возила која се користе преко 20 година, односно да је њихов радни вијек истекао што надаље доводи до великих трошкова за њихово одржавање и отежава пословање предузећа. Што се тиче остале опреме, иако број контејнера тренутно задовољава потребе урбаног дијела општине, већина корисника услуга као што су власници кућа или трговачких радњи, користи ПВЦ канте (200 ком.) капацитета 120л са поклопцем које су купили од „Комус“ а.д. или од неких других продајних субјеката. Остали корисници који нису били у могућности да обезбједе канте, отпад углавном спремају у најлонске врећице или у неку другу врсту амбалаже коју је лако испразнити.

5.2. Динамика и начин одвоза и прикупљања отпада

Укупна покривеност одвозом отпада на подручју општине Нови Град износи 35%, гдје је покривеност урбаног подручја 74% и руралног између 22-38%. Подаци су добивени основи на процијењеног броја домаћинстава, те се самим тим требају узети у обзир могућа мања одступања током рачунања покривености општине отпадом. Поред тога, у Табели број 7 изостављене су мјесне заједнице Радомировац, Жуљевица, МН Рујишка, Велика Рујишка и Деветаци које не користе услуге комуналног предузећа.

Неопходно је нагласити како „Комус“ прикупља и одвози отпад из дјела Општине Крупа на Уни, односно Дубовика, што је уређено Скупштинском долуком, с обзиром да ова општина нема депонију. Како је Дубовик у саставном дијелу друге општине, нису нам доступни подаци на основу којих би се могла израчунати покривеност услугама.

Табела 7 Динамика и начин одвоза и прикупљања отпада

Мјесна заједница	Насеље	Начин прикупљања	Број	Одвоз	Покривеност услугама
Нови Град		Властита амбалажа и контејнери	79 конт.	5 x седмично	74%
Пољавнице	Пољавнице	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	28%
Благај	Благај, Бл. Јапра, Масловаре	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	26%
Сводна	Сводна, Витасовци, Петковац	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	28%
Рудице	Чађавица, Г. Ракани, Д. Ракани	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	27%
Блатна	Блатна, Матавази	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	23%
Добрљин	Добрљин, Г. Водичево, Д. Водичево	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	38%
Равнице	Равнице	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	25%
Д. Агићи	Д. Агићи, Г. Агићи, Ћеле, Хозићи, Сухача, Црна Ријека	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	22%
Општина Дубовик	Доњи Дубовик	Властита амбалажа и кесе	//	1x седмично	

5.3. Сакупљање опасног отпада из домаћинстава

С обзиром да се још увијек не одваја нити третира опасни отпад из домаћинстава, грађани нису упознати са значајем одвајања ове врсте отпада од комуналног. Из тог разлога, КП „Комус“ а.д., није у могућности да изврши процјену количина.

5.4. Сакупљање специјалног отпада

Недовољна покривеност организованим прихватом отпадних материјала, као и недовољна свијест грађана о значају исправног одлагања и недовољна заинтересованост организација које производе отпад, у великој мјери утичу на проблем прихвата и одлагања разних врста отпадака од којих значајно мјесто заузима

проблем збрињавања медицинског отпада. С друге стране, КП «Комус» а.д. Нови Град у склопу својих редовних активности врши одвоз и медицинског отпада који се преузима директно из здравствених установа и мијеша са другим врстама комуналног отпада, те одвози на депонију у Шућу гдје се разастире стројем **Булдожер-ТГ-80**. Транспорт отпада се врши возилима (**ФАП-14-14, ФАП19-21, ТАМ-130**) три пута недељно, тј. **понедељком, четвртком и суботом**, дакле истим данима када се вози и градски комунални отпад што говори да медицински отпад нема никакав специјалан третман који би требало да има. Седмично се из здравствене установе «Дом здравља» одвезе цца.4-5м³ медицинског отпада или 2,8% од укупне количине отпада. Ова количина представља значајан удио у односу на укупну количину отпада с обзиром на ризике и потенцијалну опасност коју може изазвати неадекватан третман и збрињавање. Неопходно је напоменути како се у здравственим установама специјалном тј. медицинском отпаду приступа као и свакој другој врсти отпада, што подразумева да се његово складиштење врши у отвореним контејнерима, пластичним кантама, врећицама итд. што је хигијенски недопустиво. С друге стране, тзв. опасан отпад као што су ињекције, лијекови, амалгамски отпад збрињава „Кемис“ Шамац, као специјализовани оператер за рад са овом врстом отада.

Табела 8 Преглед врста медицинског отпада из здравствених установа и оператора који га преузима

Шифра	Опис	Оператор
18 01	отпад од његе новорођенчади, дијагностицирања, лијечења или превенције болести код људи	
18 01 01	оштри предмети (осим 18 01 03)	Кемис
18 01 02	дијелови људског тијела и органи, врећице и конзерве крви (осим 18 01 03)	Нема такве врсте отпада.
18 01 03*	остали отпад чије је сакупљање и одлагање подвргнуто специјалним захтјевима ради превенције инфекције	Комус
18 01 04	отпад чије сакупљање и одлагање није подвргнуто специјалним захтјевима ради превенције инфекције (нпр. рубље, завоји од гипса, постељина, одјећа за једнократну примјену, платно, пелене...)	Комус
18 01 06*	хемикалије које се састоје од или садрже опасне материје	Комус
18 01 07	хемикалије које нису наведене под 18 01 06	Комус
18 01 08*	цитотоксичи и цитостатици	Нема такве врсте отпада.
18 01 09	лијекови који нису наведени под 18 01 08	Кемис
18 01 10*	амалгамски отпад из стоматолошке заштите	Кемис
18 02	отпад од истраживања, дијагностицирања, лијечења или превенције болести у животиња	
18 02 01	оштри предмети (осим 18 02 02)	Кемис
18 02 02*	остали отпад чије сакупљање и одлагање подлијеже специјалним захтјевима ради превенције инфекције	Кемис
18 02 03	отпад чије сакупљање и одлагање не подлијеже специјалним захтјевима ради превенције инфекције	Комус
18 02 05*	хемикалије које се састоје од или садрже опасне материје	Комус
18 01 06	хемикалије које нису наведене под 18 02 05	Комус
18 02 07*	цитотоксичи и цитостатици	Нема такве врсте отпада.
18 02 08	лијекови који нису наведени под 18 02 07	Кемис

Такођер, нема посебних одлагалишта за индустријски отпад, као ни програма за издвајање гума и уља, клаоничког отпада и других врста органских (анималних) остатака и грађевинског отпада, који се одвозе као мјешовити комунални отпад на депонију у Шућу.

Када је ријеч о анималном отпаду, неопходно је напоменути како само неколико месница има своју властиту посуду за одлагање отпадног животињског ткива, а сви остали трговци свој отпад одлажу у најближе градске контејнере намијењене искључиво за кориштење одлагања отпада из домаћинства.

5.5. Произвођачи отпада који сами збрињавају отпад

Дрвопрерађивачка индустрија (са укупно 25 субјекта), је једини произвођач отпада који сам збрињавају свој отпад (пиљевина, струготина, отпадна кора и плуто). Најчешћи начин уклањања ове врсте отпада је спаљивање или компостирање.

Поред дрвопрерађивачке индустрије, пољопривредна домаћинства у руралном дијелу општине исто тако сама збрињавају свој отпад најчешће спаљивањем, компостирањем или коришћењем отпада за сточну храну. Ипак велики број сеоских домаћинства има и отпад који се једино може одвести на депонију (кабасти отпад), што надаље проузрокује појаву све већег броја дивљих депонија.

5.6. Други оператери

На подручју општине Нови Град, поред КП „Комус-а“ а.д. услуге збрињавања специјалног отпада тренутно пружа само предузеће „Кемис-а“ из Добоја. Предузеће Кемис пружа услуге за сакупљање и привремено складиштење свих врста опасног отпада до коначног збрињавања, осим радиоактивног отпада, а посебно:

Отпадна уља, емулзије и зауљене воде

- Зауљени крути отпад (земља, пиљевина, пијесак, ...),
- Отпадна отапала,
- Отпадне боје и лакови,
- Отпадне друге хемикалије (лабораторијске и слично)
- Други органски и аноргански чврсти и текући отпад,
- Лијекови са истеклим роком трајања,
- Друге опасне материје, које се употребљавају у процесу производње или настају током производног процеса
- Плинске и спреј боце,
- Рабљене гуме,
- Електронски и електрични отпад,
- Отпадни фреон и други опасни плинови,
- Заштитна средства у пољопривреди и воћарству,
- Хемикалије које захтијевају посебну пажњу,
- ПЦБ кондензатори и трансформатори,
- Акумулатори и друге врсте батерија,
- Амбалажа опасних материја,
- Грађевински и изолацијски отпад који садржи азбест, итд.

Према информацијама добивеним од предузећа Кемис, коначни третман опасног отпада, обавља се у погонима у иностранству (Аустрија, Њемачка). Предузеће нуди услуге обраде медицинског отпада стерилизацијом са уређајем Converter серије Н. У уређајима се обрађује инфективни, потенцијално инфективни отпад, оштри предмет.

5.7. Анализа и закључци

Постојећи капацитети, односно опремљеност за пружање услуга прикупљања и одвоза отпада представља један од највећих проблема са којима се суочава „Комус“ а.д. Нови Град. Опрема са којом располаже ово предузеће је потпуно застарјела и неефикасна, што отежава како пословање овог оператера, тако и ширења, односно унапређење пружања услуга. Првенствено из овог разлога евидентна је недовољна покривеност услугама на подручју цијеле општине која износи тек 41 %. Поред застарјеле опреме, јавља се и проблем њеног недостатка што се манифестује кроз разноликост амбалаже за одлагање отпада која успорава процес прикупљања и пражњења отпада, чиме се надаље нарушава и сам естетски дојам новоградских улица.

Специјални отпад, иако представља значајно питање, тренутно се не може сврстати у приоритетне проблеме, с обзиром на мали број привредних субјеката који производе ову врсту отпада, али и других оператера специјализованих за збрињавање опасног отпада. Свакако ово питање се не смије испустити из дугорочних планова КП „Комус“ а.д. и општина Нови Град, који већ сада требају започети са стварањем услова за унапређење ове области.

6. Постојећа инфраструктура за управљање отпадом

6.1. Платформе за прикупљање отпада

Прикупљање и депоновање отпада из домаћинства и других извора се врши санитарним возилима (Фап 14-14, Там 190, Фап 19-21). На подручју општине Нови Град, захваљујући средствима Швицарске владе и програму GOV - WADE у износу од 50% и средствима Општине Нови Град, у току љетних мјесеци 2010. године извршено је бетонирање и асфалтирање 25 локација - платформи за прикупљање отпада и то укупно 79 металних поцинчаних контејнера капацитета 1,1м³. Контејнери су саобраћајно оптимално ријешени тако да возач камиона за кратко вријеме може покупити отпад из цијелог града и обавити неке додатне активности. Посједују се све неопходне дозволе за инфраструктуру управљања отпадом.

Слика 3 Положај контејнера за рециклажу

6.2. Центри за рециклажу

КП “Комус” а.д. Нови Град је покренуо пилот пројекат „Примарне сепарације отпада“, захваљујући средствима агенције ГОВ-ВАДЕ у сарадњи са општином Нови Град. Пројекат има за циљ едукацију грађана о важности рециклаже и чувања животне средине. За почетак су постављена 4 контејнера за селективно прикупљање отпада у основним и средњим школама, те се планира постављање још 6 контејнера у већим јавним институцијама. Поред тога, становници општине немају могућност селективног прикупљања отпада.

6.3. Центри за кабастог отпад

КП “Комус” а.д. Нови Град нема центар за одлагање кабастог отпада, те се он одвози заједно са мјешовитим комуналним отпадом на депонију у Шућу. Сви корисници услуга одвоза отпада на рачунима који се испоручују једанпут мјесечно, поред основног износа за пружену услугу, издвајају по 1 КМ за одвоз кабастог отпада, али само ако су уредно у току цијеле године плаћали своје обавезе према КП “Комус” а.д. Нови Град. Корисници имају право на један одвоз у току цијеле године без обзира на врсту кабастог отпада. Захтјев за кориштење те услуге се подноси усмено у просторијама Комуса .

6.4. Објекти за одлагање

КП “Комус“ а.д. Нови Град врши депоновање прикупљеног комуналног отпада у дијелу насеља Шућа, на парцели означеној као к.ч. број 3456, 3455 и 1458, које су одређене према Одлуци о просторном уређењу подручја општине Нови Град од 01.10.1978.год. Депонија је у експлоатацији од 1960.год., лоцирана је 3 км од града узводно уз ријеку Сану и њена укупна површина износи 22.700м². Поступак добијања еколошке дозволе је још у току.

Захваљујући средствима развојног програма Републике Српске, у протеклом периоду на депонији је извршена дренажа и управљање процједним водама, насипање, санација приступног пута, аерација, компактовање смећа и постављање ограда, те тренутно стање депоније задовољава дугорочне потребе одлагања комуналног отпада са подручја општине.

6.5. Други објекти

Од других објеката КП „Комус“ а.д. посједује простор у насељу Видорија за смјештај возног парка, а који служи за евентуалне поправке возила, контејнера, депоновање соли, материјала и складиштење осталог материјала неопходног за комуналне дјелатности.

6.6. Анализа и закључци

Иако на подручју општине Нови Град не постоји селективно прикупљање отпада, у склопу платформи које су бетониране и асфалтиране 2010. године је предвиђено постављање ове врсте контејнера. С обзиром на број локација и њихову уређеност, као и планирани пилот пројекат „Примарна сепарација отпада“, можемо констатовати како су, уз одређене корекције, испуњени основни предуслови за реализацију ове врсте активности у ужем урбаном дијелу општине. Ипак, како би се успоставио систем селективног прикупљања отпада на подручју цијелог урбаног дијела, неопходно је проналажење модела који би задовољио и насеља која се не налазе у ужем градском центру, односно она насеља која се претежно састоје од индивидуалних стамбених јединица у којима не постоје поменуте платформе. Дугорочно гледано, трећа фаза успостављања система селективног прикупљања отпада свакако је претоварно – рециклажна станица, која у будућем периоду треба да замјени и саму градску депонију Шућа.

7. Нелегална одлагалишта

На основу података са којима располажемо, тренутно постоје 24 регистроване дивље депоније у 8 мјесних заједница гдје је процијењена количина отпада око је 750м³. С обзиром да се са одвозом отпада из руралних средина општине почело тек 2005. год., гдје се није водило рачуна о дивљим депонијама, њихов број се из године у годину повећавао. Иако се одређене активности на њиховом санирању спроведе од 2009.год.

(примарно скупљање отпада), још увијек предстоји уређивање локација за постављање контејнера од 5м² како би се овај проблем трајно ријешило.

Узрок настанка дивљих депонија у руралним дијеловима општине је неминован, с обзиром да се домаћинства у тим подручјима претежно бави пољопривредном производњом али и додатним дјелатностима, које су у значајној мјери подигле стандард живота. Управо из тих разлога, поред отпада који се на неки начин може уништити (спаљивање), све се више ствара отпад чију диспозицију може урадити само за те послове овлаштена фирма.

Табела 9 Локације и број дивљих депонија

Назив насеља и удаљеност од центра Општине, (км)		Да ли је организирано сакупљање отпада и у којем %	Број дивљих депонија
Пољавнице	4-10 км	Дјеломично 28%	0
Благај	7-12 км	Дјеломично 26%	6
Сводна	13-25 км	Дјеломично 28%	5
Рудице	7-11 км	Дјеломично 27%	5
Блатна	17-30 км	Дјеломично 23%	6
Добрљин	14-20 км	Дјеломично 38%	0
Равнице	6-9 км	Дјеломично 25%	0
Д.Агићи	21-32 км	Дјеломично 22%	2

Слика 4 Положај нелегалних депонија

8. Тренутне и будуће количине

8.1. Укупно произведени отпад

Прорачун количина отпада које настају на подручју општине направљен је на бази просјечне производње по становнику од 1,39 кг/ст/дан. Овај просјек обухвата и количине које настају у привреди и јавним установама, а прорачунат је на основи податка да је током 2011. године прикупљено 6500 т. У ову количину улази и отпад из привреде и јавних установа, као и св категорије специјалног отпада које преузима предузеће „Комус“.

Табела 10 Процјена укупне производња отпада на подручју општине

Производња отпада	Јединица	Максимално
Укупно становништво	становници	30.766
Количина отпада која се треба прикупити	тона/година	15.634

Међутим, овај податак се чини прецијењеним имајући у виду података добивене мјерењем из других општина и градова. Тако просјек за Сарајево износи 1,1, кг/ст/дан⁶, а за Зеницу 0,8 кг/ст/дан. Истраживање морфолошког састава отпада у Републици Србији из 2009. године⁷, резултирало је и подацима укупној производњи отпада. Евидентно је да урбане цјелине, које су и економски најјаче, производе 1,1(Нови Сад) односно 0,8 кг/ст/дан (Београд). Општина Нови Град се на основу укупне површине, површине пољопривредног земљишта и броја становника може поредити са општином Инђија. Инђија која има 37,7% више становника, има производњу од цца 4500 т/год, те просјек од 0,25 кг/ст/дан.

Табела 11 Приказ просјечне производње отпада у неким општинама Републике Србије⁷

Општина	Инђија	Кнежевац	Нови Сад-град	Београд-град	Ниш	Шабац
Површина	385	305	699	3227	596	795
Површина пољопривредног земљишта	85,5	88	73,2	69,1	61,7	42,2
Број становника	49258	12170	314192	1602861	254164	120626
Просјечна производња отпада т/год	4512	480	127152	465252	15600	5952
Просјечна производња отпада кг/ст/дан	0,25	0,11	1,11	0,80	0,17	0,14

Како су у израчун просјечне производње по становнику за општину Нови Град ушле и количине из привреде, јавних установа и специјалног отпада, даљи прорачун са просјеком од 1,39 кг/ст/дан би дао нереалну слику о количинама отпада које настају на подручју Општине Нови град. Уз просјек од 0,25 кг/ст/дан и број од 12791 становника обухваћених услугом, на подручју општине Нови Град би се сакупљало 1150 т/год, што је значајно мање од количине са којом рачуна предузеће „Комус“.

⁶ Федерална стратегија заштите околиша 2012-2018

⁷ Утврђивање састава отпада и процене количине у циљу дефинисања стратегије управљања секундарним сировинама у склопу одрживог развоја Републике Србије, Универзитет у Новом Саду Факултет Техничких наука

Ова се успоредна анализа сматра оправданом јер би даље планирање управљања отпадом на бази нереалних и прецијењених количина, могло значајно утицати на техничку и економску оправданост планираних рјешења, као за регионални концепт тако и рјешења организације прикупљања и транспорта на подручју општине. Анализе у наставку ће се радити за просјеке 0,25 и 0,6 као неке средње вриједности и екстрема од 1,39 кг/ст/дан.

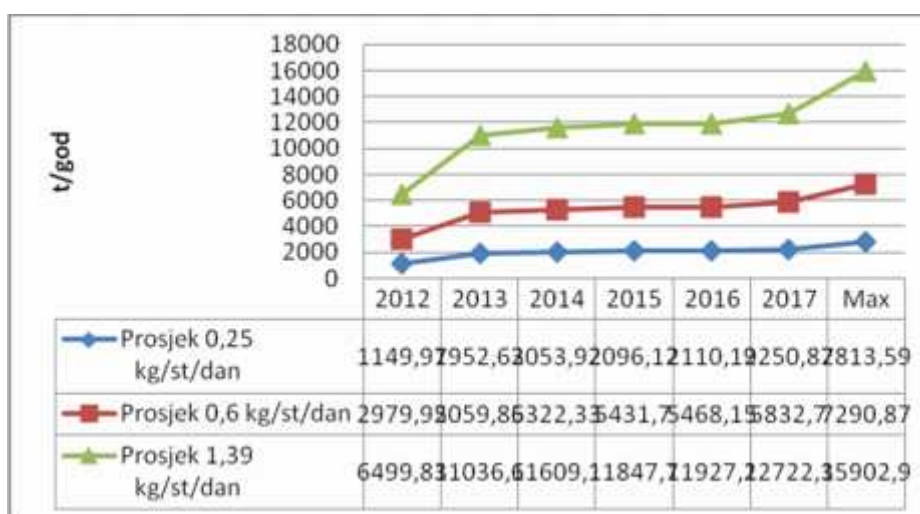
8.2. Прикупљени мијешани отпад

Имајући у виду да не постоји регистар количина отпада, као ни вага на депонији, на основи броја одвоза и капацитета возила процијењене су количине приказане у Табели 11 за 2012 годину. Количине обухваћају и количине отпада које настају у привреди и јавним установама. Уколико би дошло до проширења услуга у петогодишњем планском периоду до 80%, количине би се, на бази просјека од 1,39 кг/ст/дан, повећале на 12722 т/год (Табела 12).

Табела 12 Количине мијешаног отпада које се могу прикупити уз проширење подручја обухваћеним услугом на бази просјека од 1,39 кг/ст/дан

Планирано прикупљање отпада	Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Мах.
Укупно становништво	број	30.766	30.766	30.766	30.766	30.766	30.766	30.766
Покривеност прикупљањем	%	41%	69%	73%	75%	75%	80%	100%
Покривеност становништва	број	12.575	21.352	22.459	22.921	23.075	24.613	30.766
Количина отпада која се треба прикупити	т/год	6499,83	11036,61	11609,12	11847,66	11927,18	12722,32	15902,9

Узимајући у обзир сумњу да се ради о прецијењеном просјеку, на Слици 5 је дана успоредна анализа која показује да су за реалије просјеке те количине значајно мање односно да би за 2917. годину износиле 2250 односно 5833 т/годину.

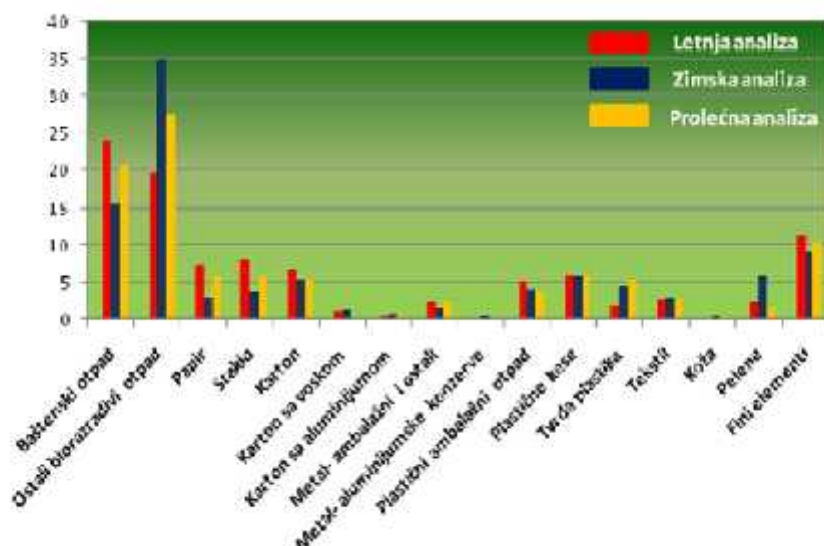

Слика 5 Успоредба количина мијешаног отпада које се могу прикупити уз проширење подручја обухваћеним услугом, а на бази просјека различитих просјека производње

8.3. Отпад за рециклажу

На подручју општине Нови Град још увијек се не врши организовано прикупљање отпада за рециклажу. Ипак, у плану је набавка пресе и стварање услова за рециклажу папира и пластике. Процјена предузећа је да би се могло рециклирати око 1.000 тона папира и пластике на годишњем нивоу. Процјена количина отпада дана је на основи података о просјечном проценту учешћа појединих категорија отпада из количина отпада које се намјеравају прикупити, добивених морфолошким анализом у општини сличних карактеристика⁷. Повећање прати зацртани план повећања становника обухваћених услугом на подручју Општине.

Слика 6 Упоредни приказ морфолошког састава отпада у општини Инђија (Република Србија) у три годишња периода⁷

Табела 13 Процјена расположивих количина отпада намијењеног рециклажи на бази просјека 1,39 кг/ст/дан

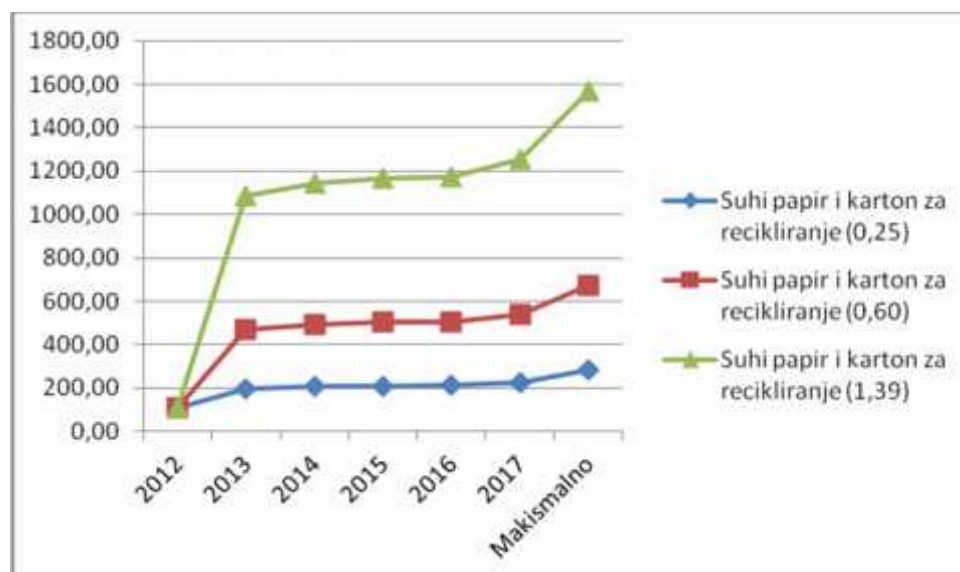
Максимална количина отпада која се може прикупити за рециклирање тона/годишње		2012	2013	2014	2015	2016	2017
Зелени отпад за компостирање	20%	107	2.404	2.477	2.506	2.516	2.605
Суви папир и картон за рециклирање	10%	107	1.202	1.239	1.253	1.258	1.303
Метали за рециклирање	2%	54	55	55	56	56	57
Стакло за рециклирање	3%	54	55	55	56	56	57
Пластика за рециклирање	4%	107	481	495	501	503	521
Остали материјал за рециклирање	1%	86	120	124	125	126	130
Укупно т/годину		515	4.317	4.445	4.498	4.515	4.673

Табела 14 Процјена расположивих количина отпада намијењеног рециклажи на бази просјека 0,25 кг/ст/дан

Максимална количина отпада која се може прикупити за рециклирање тона/годишње		2012	2013	2014	2015	2016	2017	Макисмално
Зелени отпад за компостирање	20%	107	391	411	419	422	450	563
Суви папир и картон за рециклирање	10%	107	195	205	210	211	225	281
Метали за рециклирање	2%	54	55	55	56	56	57	57
Стакло за рециклирање	3%	54	55	55	56	56	57	57
Пластика за рециклирање	4%	107	78	82	84	84	90	113
Остали материјал за рециклирање	1%	11	20	21	21	21	23	28
		440	793	829	846	851	902	

Тренутна пракса у Општини је да се зелени и отпад из руралног дијела у највећем броју случајева компостира унутар пољопривредних имања, али није позната тачна количина овог отпада. У сваком случају, како потенцијал за максимално издвајање овог отпада постоји, у наредном периоду његово издвајање и компостирање треба максимизирати. Премда заступљен у малом проценту, метални отпад се неорганизирано издваја, на индивидуалној бази. Због добре продајне цијене метални отпад је предмет интереса социјално угрожених група људи.

Уколико би се успоставио систем издвајања сухе фракције из отпада, максимална количина папира и картона која се може издвојити, за продукцију од 1,39 кг/ст/дан је 1566 т/годину, што уз актуалну цијену од 0,1 КМ/кг, износи цца. 156.600. КМ/год. прихода. Међутим, на основу реалније продукције укупне количине (0,25 кг/ст/дан), добије се да је максимална (100% покривеност) годишња количина сухог папира и картона 281 т/год, што би доносило годишњи приход од 28100 КМ.

Слика 7 Упоредни приказ количина сувог папира и картона у отпаду, за различите специфичне продукције отпада

8.4. Прикупљени специјални отпад

КП „Комус“ а.д. Нови Град тренутно није у могућности доћи до података па ни до валидних процјена количине специјалног отпада, осим за грађевински и кабасти отпад. На подручју општине постоји 10 аутомеханичарских радионица које немају еколошку дозволу нити имају информацију о томе како је добити. Већина власника радионица посједује сепаратор за отпадне воде, али не знају како да се на исправан, еколошки допустив начин ријеше накупљеног муља на филтерима. У наредном периоду, неопходно је у сарадњи са еколошким инспектором анимирати споменуте правне субјекте да потпишу уговор са овлашћеним предузећем за збрињавање ове врсте отпада.

Табела 15 Количине прикупљеног специјалног отпада

Запремина у тонама /годину	Процјена 2011	Процјена 2017
Животињски отпад		
Опасни отпад из домаћинства		
Медицински	непозната количина	100%
Грађевински	1.980	2.370
Електронички		
Кабасти	440	540
Ауто отпад (гуме и возила)		
Контаминирано тло		
Муљ из уређаја за прочишћавање		
Укупно	2.420	2.910

Са подацима о количинама прикупљеног медицинског отпада Општина не располаже. Већи дио медицинског отпада, тзв. опасни отпад збрињава „Кемис“ из Добоја на основу уговора са ЈЗУ „Дом здравља“ Нови Град, као специјализовани оператер за рад са овом врстом отпада.

8.5. Анализа и закључци

Анализа података о производњи отпада, тренутној пракси управљања отпадом, те пројекцијама, показује да на подручју општине Нови Град постоји низ проблема које треба рјешавати у наредном периоду. Сви наведени подаци су процијењене количине на основу броја тура према путним налозима у току године, а који су помножени са капацитетом возила. Такођер, прикупљени отпад за рециклажу је процијењена количина, односно 5% од укупне количине прикупљеног отпада. Упоредна анализа са општином Инђија која има сличне карактеристике показала је да су ови подаци прецизијењени, те да се убудуће треба планирати са значајно мањим реалнијим количинама. Такођер се мора успоставити систем праћења количина и врста отпада. Без

ових података неће бити могуће планове базирати на реалној бази, нити испитати изводивост опција које се предлажу.

Такођер специјални отпад није адекватно збринут, нити општина посједује податке о свим токовима и начину збрињавања тог отпада. Отпад из здравствених установа треба збринуту произвођач отпада у складу са Законом, склапањем уговора са овлашћеним оператером за све оне категорије отпада, које не спадају у категорију комуналног отпада.

За грађевински отпад нема поузданих података о количинама, нити се он збрињава на одређеној локацији. Отпад животињског поријекла се збрињава заједно са комуналним и одлаже на депонију, као и друге врсте. У периоду реализације овога плана ће се у сарадњи са еколошким инспектором радити на уређењу система прикупљања специјалног отпада, на начин да се за исти осигура одговарајуће привремено складиштење на самој локацији, те склапању уговора са овлашћеним оператерима. Крајњи циљ је да се из мијешаног комуналног отпада издвоји специјални отпад и збрине на прописани начин.

9. Финансирање система управљања отпадом

9.1. Тарифа за домаћинства

Тарифа за одвоз отпада за домаћинства износи 0,1287 КМ по м² корисне стамбене површине, са укљученим ПДВ-ом. Сагласност на цијене комуналних услуга које пружа КП „Комус“ а.д. Нови Град доноси Начелник општине на основу члана 43. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“ број 101/04, 42/05 и 118/05) и члана 51. Уредбе о давању сагласности на цијене одобрених производа и услуга. Основ за одређивање тарифе представља м² корисне површине, зона у којој се налази објекат, те паушали за привреду. Основ за одређивање тарифе у руралним срединама је исто тако м² корисне површине без обзира гдје се кућа или неки други објекат налазе. Одвоз кабастог отпада се наплаћује додавањем на рачун 1 КМ.

9.2. Тарифа за привредни сектор

Тарифе⁸ за привредни сектор на мјесечној основи су следеће:

Самосталне трговачке радње, самосталне занатске радње и самосталне услужне радње:

- Одвоз смећа паушал (зона И): 28,90 КМ
- Одвоз смећа паушал (зона ИИ): 21,06 КМ

Апотеке, приватне ординације, видеотеке, забавне игре, адвокатуре:

- Одвоз смећа паушал (зона И): 9,126 КМ
- Одвоз смећа паушал (зона ИИ): 8,424 КМ

⁸ Цијене су обрачунате са ПДВ 17%

Меснице:

- Одвоз смећа паушал (зона И): 74,53 КМ
- Одвоз смећа паушач зона ИИ): 68,80 КМ

Клаонице:

- Одвоз смећа паушал: 85,95 КМ

Одвоз смећа за све остале кориснике износи 0,2574 КМ по м², гдје се за одвоз кабастог отпада издваја додатних 1,17 КМ по рачуну са ПДВ.

9.3. Степен наплате

Степен наплате услуга КП "Комус" а.д. Нови Град расте из године у годину. Захваљујући ангажовању инкасаната на терену и правовременом пружању комуналних услуга, комунално предузеће сваке године успије да наплати већину својих потраживања.

Табела 16 Степен наплате у општини Нови Град

Година	2009	2010	2011
Степен наплате	88%	90%	92%

9.4. Биланс стања 2009 – 2011.

Из остварених прихода комунално предузеће покрива оперативне трошкове. Иако је пословање предузећа позитивно, остварени приход не омогућава финансирање развојних пројеката, нити значајније одржавање система.

Табела 17 Биланс пословног успјеха КП "Комус" а.д. Нови Град

Приходи	2009	2010	2011
Накнаде из домаћинства економског сектора	594.384,00	624.462,00	633.638,00
Продаја рециклираног материјала			
Други приход			
Укупан приход	594.384,00	624.462,00	633.638,00
Расходи	130.200,00	162.200,00	137.181,00
Особље	75.900,00	75.900,00	79.415,00
Материјал и средства	163.190,00	166.344,00	197.762,00
Други трошкови	144.000,00	165.000,00	152.000,00
Вањске услуга			
Државне таксе	14.268,00	6.808,00	8.500,00
Провизија	2.530,00	2.524,00	3.100,00
Амортизација	32.708,00	34.593,00	45.000,00
Укупно расходи	562.796,00	613.369,00	622.958,00
ОПЕРАТИВНИ РЕЗУЛТАТ			
ФИНАНСИЈСКИ ТРОШКОВИ			
РЕЗУЛТАТ	31.588,00	11.093,00	10.680,00

9.5. *Процјена буџета 2011 – 2017.*

Укупни расходи општине Нови град за 2011. годину износили су 9,2 мил КМ, од чега је на послове заштите човјекове околине утрошено 236.834,00 КМ. ови послови за 2011. годину обухватали су изградњу водовода и канализације, уређење јавних површина, одржавања саобраћајница и сл. У ребаланс буџета за 2011. годину није уврштена буџетска резерва од 7.428,00 КМ и издаци отплате дугова у износу од 1.534.500,00 КМ.

У 2012. години буџетом су планирана средства од 8,3 милиона КМ, од чега 267470 КМ за заштиту човјекове околине или 3,23 %. Значајан дио расположивих средстава троши се на послове чишћења јавних површина, односно јавне хигијене. За 2012. годину планиран је износ од 121.300,00 КМ за ове намјене, те још 1.500,00 КМ за уређење декоративног заштитног појаса за контејнере.

У наредном планском периоду биће потребно такођер издвојити значајна средства за одржавање чистоће јавних површина, али планирати и износ за развој локалне инфраструктуре за отпад. у буџету ће се планирати и средства за рад цивилног сектора на програмима едукације и подизања јавне свијести у управљању отпадом (Табела 18).

Табела 18 Процјена буџета за развој комуналне инфраструктуре и сарадњу са НВО у планском периоду

Буџетска ставка	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Средства за реализацију пројеката и активности у овој области	117.000,00	5.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00
Расходи за услуге чишћења јавних површина - Јавна хигијена	123.300,00	123.500,00	125.000,00	125.000,00	130.000,00
Расходи за остале услуге одржавања јавних површина	75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00	80.000,00
Средства за финансирање НВО пројеката из области екологије	4.500,00	4.500,00	4.500,00	5.000,00	5.000,00

9.6. *Анализа и закључци*

Иако степен наплате услуга комуналног предузећа расте из године у годину, корисници услуга се све учесталије жале на цијене услуга које се обрачунавају по м² корисне површине што проузрокује велике рачуне, премда ти корисници објективно немају велике количине отпада. Из тог разлога, у будућем периоду је неопходно проналажење адекватног рјешења наплаћивања услуга које би задовољило потребе како корисника, тако и комуналног предузећа.

Што се тиче процјене буџета, односно издвајања финансијских средстава у наредних шест година за финансирање активности из ове области, можемо констатовати како оне свакако нису довољне за реализацију планираних пројеката. Имајући то у виду,

неопходно је изналажење додатних извора финансирања за постизање дефинисаних циљева и реализацију планираних пројеката у области управљања чврстим отпадом.

10. Информисање јавности

10.1. Информисање грађана о пруженим услугама

У протеклом периоду КП „Комус“ а.д. Нови Град није спроводио веће кампање о информисању грађана о пружању услуга, осим кратких обавјештења о терминима одвоза отпада путем локалног радија и информативних материјала о значају очувања животне средине који су инкасанти дијелили уз редовне рачуне.

10.2. Програми подизања свијести

У склопу пројекта „GOV WADE“, Административна служба Нови Град је у току посљедње три године спровела неколико програма који се директно или индиректно тичу подизања свијести грађана о потреби очувања животне средине. У оквиру ове области реализоване су се следеће активности:

- Емисија на локалном радију
- Дистрибуција промотивних материјала из области заштите вода и заштите околине
- Суфинансирање пројеката еколошких невладиних организација (едукација становништва које се налази у водозаштитним зонама и подизање свијести о значају заштите вода)
- Суфинансирање часописа КОНТАКТ
- Обиљежавање значајних датума и организација јавних догађаја (Дан воде, Дан планете Земље, Дан ријеке Уне, Дан заштите животне средине, Дани на Сани, Свјетска акција „Очистимо Свијет“, Свјетски дан без аутомобила)
- Еколошке представе за дјецу предшколског и млађег школског узраста
- Стручна помоћ ученицима основних и средњих школа код израде различитих семинарских радова на тему очувања животне средине
- Традиционална акција „Чишћење града“, у којој поред радника комуналног предузећа учествују ученици, чланови спортских клубова и невладине организације.

10.3. Анализа и закључци

Иако су одређени помаци у информисању јавности и подизању свијести грађана урађени, потребно је и даље интензивно радити на овом пољу уз увођење иновативнијих приступа и кампања. У томе треба остварити пуну сарадњу са свим надлежним службама, образовним институцијама и невладиним организацијама, медијима али прије свега непосредно са грађанима. Поред обуке, семинари, радионице, радио емисија, летака и Билтена општине Нови Град, пажња би требала бити усмјерена и на коришћење интернета као најпопуларнијег медија и најефикаснијег средства за ширење информација. Интерактивним веб сајтом, али и профилем предузећа на

популарним друштвеним мрежама успоставила би се боља комуникација са грађанима, повећала њихова информисаност како о предузећу и његовим услугама, тако и о значају очувања животне средине и правилног одлагања отпада.

11. Спецификација проблема

11.1. Институционални проблеми

- Постојећа организација и систематизација радних мјеста у Административној служби, односно непостојање радног мјеста у чији опис послова спада искључиво управљање отпадом.
- Недовољно усавршавање и едуковање постојећих људских ресурса.
- Лоша сарадња између комуналних служби, општинске инспекције и одјељења надлежног за просторно планирање.
- Мали број невладиних организација које се баве екологијом и заштитом животне средине.

11.2. Правни проблеми

- Неусклађеност Одлуке о комуналним дјелатностима са одредбама Закона о комуналним дјелатностима
- Неусклађеност Одлуке о комуналном реду са одредбама Закона о комуналним дјелатностима.

11.3. Инфраструктурни проблеми

- Застарјела и неефикасна возила за прикупљање отпада
- Недостатак основне опреме за одлагање отпада (корпе, канте и контејнери)
- Непостојање система селективног прикупљања отпада
- Проблем специјалног отпада који се тренутно не збрињава на подручју општине

11.4. Финансијски проблеми

- Не адекватан систем наплаћивања комуналних услуга
- Недовољна финансијска средства општинског буџета за реализацију планираних активности

11.5. Јавна свијест

- Ниска свијест грађана о потреби правилног одлагања отпада
- Неинформисаност грађана о пружању услуга
- Неиновативне кампање о заштити животне средине

12. Циљеви управљања отпадом за плански период

Табела 19 Технички оперативни циљеви и индикатори за плански период 2013-2017

Циљ	Опис циља	Индикатор	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Системом организованог прикупљања обухваћена цијела општина	% од укупног броја становника	43%	69%	73%	75%	75%	80%
2	Уведено селективно прикупљање отпада							
	Зелени отпад за компостирање	т/год	107	391	411	419	422	450
	Сухи папир и картон за рециклирање		107	195	205	210	211	225
	Метали за рециклирање		54	55	55	56	56	57
	Стакло за рециклирање		54	55	55	56	56	57
	Пластика за рециклирање		107	78	82	84	84	90
3	Спријечен настанак дивљих депонија, саниране локације постојећих	број санираних депонија/ број нелегалних 2012	-	20/24	2/24	2/24	-	-
4	Успостављен систем прикупљања специјалног отпада из привреде	т/год	-	Идентифицирани произвођачи СО Одређена локација за грађ. отпад	Склопљени уговори са овлашћеним оператером за СО. Одређена цијена услуга збрињавања грађевинског отпада.	Локација за грађ. отпад стављена у функцију. Грађани имају бесплати инфо-telefon и дојаву.		
5	Успостављен систем прикупљања специјалног отпада из домаћинства	т/год	-		Набављене и постављене посуде за СО	Склопљени уговори са овлашћеним оператером за СО.		

Табела 20 Институционални, правни и циљеви на подизању јавне свијести за плански период 2013-2017

Циљ	Опис циља	Индикатор
3	Правни оквир општине усклађен са начелима управљања отпадом	Измијењена и допуњена одлука о комуналном реду
4	Побољшање капацитета општинских служби за послове УО	Систематизацијом радних мјеста уређени и дозначени послови управљања отпадом, именована радна група за праћење имплементације овога плана. Успостављен систем евидентирања и праћења индикатора.
5	Успостављен континуиран програм подизања јавне свијести и едукације о УО	Годишње се имплементирају најмање 2 програма у сарадњи са НВО, минималан број програма у току планског периода 10
6	Развијени механизми комуникације са корисницима услуга	Развијен профил предузећа на друштвеној мрежи, отворена подстраница на страници општине за достављање мишљења грађана. Образац за достављање мишљења доступан у МЗ. Мјесечно је једна радио емисија посвећена проблематици управљања отпадом. Уз рачун се достављају обавијести и свим промјенама

13. Програм мјера (акциони план)

13.1. Програм мјера за унапрјеђење система за прикупљање и одвоз отпада

Р. бр.	Опис мјере	Рок извршења	Одговорност за извршење	Потребна средства	Извор средстава
1	Измјена и допуна прописа: -промјена система наплаћивања комуналних услуга -одлука о субвенционисању одређених социјалних категорија становништва -усклађивање Одлуке о комуналним дјелатностима са одредбама Закона о комуналним дјелатностима -усклађивање Одлуке о комуналном реду са одредбама Закона о комуналним дјелатностима и Закона о управљању отпадом.	2013.	Општина Нови Град	0,00 КМ	-
2	Стварање минимум услова за санитарно одлагање отпада у урбаном дијелу општине Нови Град и увођење селективног прикупљања отпада	2012-2013.	Општина Нови Град	346.133,00 КМ	СИДА-а и Општина Нови Град
3.	Проширење система организованог прикупљања	2012-2013.	Општина Нови Град	395.990,00 КМ	СИДА-а и Општина Нови

Р. бр.	Опис мјере	Рок извршења	Одговорност за извршење	Потребна средства	Извор средстава
	отпада на руралне дијелове општине - Сводна , Благај, Рудице, Блатна и Агићи и уклањање дивљих депонија (види 13.3)				Град
4.	Проширење система организованог прикупљања отпада на мз Радомировац	2013.	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	Општина Нови Град
5.	Проширење система организованог прикупљања отпада на мз МН Рујишка и В Жуљевица	2015.	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	Општина Нови Град
6.	Проширење система организованог прикупљања отпада на МЗ Жуљевица и Деветаци	2016.	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	Општина Нови Град
3	Набавка спремника за специјални отпад из домаћинства	2014.	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	
4	Потписан уговор са оператером за збрињавање специјалног отпада из домаћинства	2015	Општина Нови Град	1.000,000 КМ	
4	Идентифицирани произвођачи СО из привреде	2013	Општина Нови Град- еколошки инспектор	-	-
5	Склопљени уговори привредних субјеката са овлашћеним оператером за СО	2014	Општина Нови Град- еколошки инспектор	-	-
6	Одређена локација за грађ.отпад, Одређена цијена услуга збрињавања грађевинског отпада.	2014			
7	Локација за грађ.отпад стављена у функцију. Грађани имају инфо-телефон за дојаву.	2015	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	Општина Нови Град
8.	Садња заштитног декоративног појаса око асфалтираних платоа за контејнере	годишње	Општина Нови Град	2.000,00 год	Општина Нови Град

13.2. Програм мјера за унапређење система за искориштавање отпада

Р. бр.	Опис мјере	Рок извршења	Одговорност за извршење	Потребна средства	Извор средстава
1	Увођење дволинијског система за раздвајање отпада у насељима Сводна , Благај, Рудице, Блатна и Агићи	2015.	Комус и Општина Нови Град	10.000,00 КМ	“Комус” и Општина Нови Град

13.3. Програм мјера за унапрјеђење система за коначно одлагање отпада

Р. бр	Опис мјере	Рок извршења	Одговорност за извршење	Потребна средства	Извор средстава
1	Санација дивљих одлагалишта отпада у руралним срединама- у насељима Блатна, Мала Новска Рујишка, Велика Рујишка, Жуљевица, Сводна, Благај и Рудице (3 велике и неколико мањих дивљих одлагалишта, укупно 20 одлагалишта)	2013	Општина Нови Град	види 13.1	види 13.1
2	Санација дивљих одлагалишта отпада у руралним срединама- у насељима Благај и Сводна	2013	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	Општина Нови Град
3	Санација дивљих одлагалишта отпада у руралним срединама- у насељима Благај и Сводна	2013	Општина Нови Град	5.000,00 КМ	Општина Нови Град

13.4. Програм мјера за подизање јавне свијести у управљању отпадом

Р. бр	Опис мјере	Рок извршења	Одговорност за извршење	Потребна средства	Извор средстава
1	Кампања за дволинијско прикупљање отпада насељима Видорија, Урије, Јабланица, Реповац, Прекосање, Буљук, Туњица, Мешиновац и Млакве,	2013	Општина Нови Град- служба за друштвене дјелатности	види 13.1	види 13.1
2.	Израда странице предузећа Комус на друштвеној мрежи	2013	Комус	200,00 КМ	Комус
3	Отворена подстраница на страници општине за достављање мишљења грађана. Образац за достављање мишљења доступан у МЗ.	2013	Општина Нови Град- служба за друштвене дјелатности	-	-
3	Достављају обавијести о свим промјенама уз рачун	2013-2017	Комус	-	-
4	Радио емисија посвећена проблематици управљања отпадом- мјесечна емисија	2013-2017	Општина Нови Град- служба за друштвене дјелатности	-	-
5	Приступање програму обиљежавање европске седмице за редукцију отпада EWWR, реализација најмање 2 активности годишње	2013-2017	Општина Нови Град- служба за друштвене дјелатности	5.000,00 КМ	

14. Анализа ризика

Снаге	Слабости
Путна инфраструктура, иако само 30% асфалтирана, омогућава прилаз већини насеља Општина има изузетно добру комуникацију са невладиним сектором Општина има Административну службу и службенике на два радна мјеста чији су задаци планирање и праћење имплементације планова Општина има правни оквир који уређује комуналне послове и комуналну чистоћу Општина има добру сарадњу са НВО сектором Степен наплате у 2011 износи 92%. Комунално предузеће послује позитивно.	Насеља су разуђена, само 5,4% је урбанистички уређено, остало је рурално. Насеља којима се тешко прилази су: МЗ Сводна – Ахметовци, Грабашница, Трговиште; МЗ Добрљин – Куљани; МЗ Равница – Церовица; МЗ Радомировац – Радомировац, Соколиште; МЗ Жуљевица – Велика Жуљевица, Мала Жуљевица; МЗ Мала Новска Рујишка – Ведовица, Кршље; МЗ Деветаци – Деветаци, Љешљани, Раковац. Рубна насеља удаљена су и до 30 КМ од центра. Сва возила, којима располаже Комунално предузеће стара су преко 20 година, и као таква неодговарајућа за транспорт отпада из руралних подручја. Поред, послова управљања отпадом, службеници обављају и низ других послова, што умањује ефикасност обављања послова на УО. Регистар произвођача отпада, као ни произведен количине де не воде. Постојећи Правни оквир не потиче примјену начела управљања отпадом, односно превенције и рециклаже. Правним оквиром нису прописани услови одлагања специјалних врста отпада. Активности НВО сектора нису биле фокусиране на проблематику УО, посебно не на примјену начела превенције и рециклаже. Број волонтера у НВО сектору је занемарив. Из остварених прихода предузеће не може финансирати развојну компоненту.
Могућности	Пријетње
На руралним подручјима постоји могућност индивидуалног компостирања. Постоје просторне претпоставке за постављање зелених отока за издвајање корисних компоненти из отпада. НВО сектор представља значајну снагу за подизање свијести у УО. У овоме значајну подршку могу пружити и образовне установе. Општина ће у буџету планирати средства за развој инфраструктуре и побољшање услуга.	Пружање услуге свим произвођачима отпада прикупљањем отпада од врата до врата, економски је неисплативо, уз садашњи ниво цијена . Не постоји спремност становника у руралним дијеловима да плаћају услугу, радије одлажу нелегално јер их нико не кажњава. Тарифна политика није потицајна за рециклажу. Обрачун по м² за рурална домаћинства је дестимулативан. Мали број чланова домаћинства у великом домаћинству треба да плаћа већи износ, а производе врло мало отпада. Могућности општине да из буџета финансира велике развојне пројекте је мала.

Развојем селективног прикупљања отпада за рециклажу могуће је остварити додатне приходе и продужити вијек трајања депоније.

Припрема пројектних приједлога за финансирање од стране донатора је захтјевна, а општина нема одговарајуће капацитете за то.

Додатне изворе финансирања могуће је осигурати кроз Фонд за заштиту животне средине, ИПА програм и програме других донатора.

15. Мониторинг имплементације

Праћење имплементације Општинског плана управљања отпадом у свим његовим сегментима, према утврђеној динамици и роковима за реализацију ће вршити Радна група коју чине службеник :

- начелник Општине,
- именовани представници служби: за буџет и финансије, просторно уређење и стамбено-комуналне послове, друштвене дјелатности, инспекцијске послове и комуналну полицију
- директор Комуналног предузећа „Комус“,

Радну групу Рјешењем именује општински начелник на плански период одређен овим Планом у року од 15 дана од усвајања плана.

Задатак Радне групе је да:

- прикупља податке, одбрађује их и анализира,
- анализира, оцјењује и сумира резултате завршених активности у текућој години,
- планира активности и средства за наредну годину,
- утврђује начин приступања вањским изворима финансирања за оне пројекте за које је то предвиђено.

У планском периоду, Радна група ће се иначе састајати најмање два пута годишње и то:

- Први радни састанак у мјесецу мају ради евалуације активности у текућој години. Након првог радног састанка састанка, Радна група припрема Први

извјештај о степену имплементације ПУО који се подноси Скупштини на првој наредној сједници. Скупштина усваја или одбија извјештај и предлаже корективне .

- Други радни састанак у мјесецу септембру ради ажурирања Акционог плана и планирања редослиједа имплементације активности, средстава потребних за њихову реализацију у општинском буџету за наредну годину и начина приступања вањским изворима финансирања за оне пројекте за које је то предвиђено. Након другог радног састанка, Радна група припрема Коначни извјештај о имплементацији ЛЕАП-а за текућу годину, те на основу њега и Ревидовани акциони план за наредну годину са приједлогом буџета. Сви документи се подносе Скупштини на првој наредној сједници које усваја или одбија извјештај и одобрава планирање средстава у буџету за наредну годину.

Оцјена успјешности пројеката се врши у складу са индикаторима постављеним у поглављу циљеви.